

SU ta GAR

prantsesetik antolatua

Irri antzerkitxoa bi ataletan

JOKU-LAGUNAK

PELIZIANO
SEGUROLA
ILLUNBE
TOMAX

I ATALA

PELIZIANO aseguratzaile bizkor ta iztunak erabat bereganatzen du SEGUROLA jauna. Bizi, arin ta ugari itzegiten du ta ez dio bezeroari txintik ateratzen uzten. PELIZIANO'k lan egiten ondo daki ta SEGUROLA'k guzia sinisten dio; ta seguru jokatzeagatik ark esan guztia ontzat artzen du edozein arriskutatik estali naiez.

II ATALA

Jarduna geldiroago doa. ILLUNBE seguru-aztertzailea PELIZIANO ez bestelakoa degu: illun, espaitsu, errezeloz betea. TOMAX, mutilla, nagusiaren aldekoa beti. SEGUROLA'k asieran arrituta entzuten ditu ILLUNBE'ren eragozpen eta akatsak... Gero ta geiago txunditzen da ta azkenerako ILLUNBE'k gaizki aseguraturia dagola esaten dionean ta ez duala ezer ordainez jasoko, naigabeak eman da alki gañera erortzen da.

(SEGUROLA jaunaren etxeko sala apaña, eser-leku, mueble, kuadro ta puska ederrez ondo ornitua.

SEGUROLA jauna kontuak egiten ari da bere lan-mai aurrean eserita.

Ate joka ari dira.)

I ATALA

SEGUROLA ta PELIZIANO

SEGUROLA.—Aurrera! Sartu barnera!

PELIZIANO.—Egun on, Segurola jauna! (*Kartera aundi bat galtzarbean duala sartzen da.*)

SEGUROLA.—Gizona! Zu al ziñan? (*Jeki ta agurtzera joanez.*) Ongi etorri! Zer modu?

PELIZIANO.—Ondotxo, zu ere bai?

SEGUROLA.—Ainbestean. Tira! Ta eskerrikasko ain aguro etorri zeralako.

PELIZIANO.—Ori da gure eginbearra. Zure mende naukazu.

SEGUROLA.—Eseri gaitezen, bada.

PELIZIANO.—Patxaran gauzak obeto erabakitzen dira. (*Eseriaz.*)

SEGUROLA.—Ba dakizu, orain egun gutxi etxean sua izan nuela. Tximiniko kearrak su artu zuan ta geaigo erre ez zedin ur suil batzuek boteaz ta maindire zar batzuek bustita sua ito genduen. Utsa! Milla pesetako kaltea.

PELIZIANO.—Zure itza aski det... Gure kompañia'k guzia ordaintzen du, ta geiago jakin gabe oraintxe esaten dizut milla peseta oriek oso-osorik itzuliko zaizkitzula.

SEGUROLA.—Nik ere alde z aurretik eskerrak eman bear, bada... Zure kompañia bezelakoarekin antolatu diteke. Ta orregatik, Peliziano, aspaldiko laguna, zuenean nere automobil berria aseguratatu nai nuke.

PELIZIANO.—Bai jauna, bai. Ederki, D. Salus! Aseguratu! Ori da gizon zentzudun batek aurren-aurren egin bear duan gauza! (*Karteratik paper pilla bat atereaz.*)

SEGUROLA.—Automobil berria beintzat...

PELIZIANO.—Auto ta gañerakoak! Ona emen! (*Paperak erakutsiaz.*) Segururik onena arrisku guziak kubritzen dituna dezu. Guziak!

SEGUROLA.—Ez det orrenbeste esan nai. Ia iru urtean ibillia nazu nere «Fiat» zarrarekin eta ez zait ezer gertatu...

PELIZIANO.—Bai baiñan, egunen batean kamion bat jotzen dezula edo jotzen zaitula, edo arbolen baten kontra zoazela, edo zubitik beera erortzen... Auto ta guzi amildu ta iraultzen bazera ere, lasatasun aundia artuko dezu pentsatuaz: Alare! Aseguratua nago. Kompañiak ordainduko du guzia!

SEGUROLA.—Ez zera iñor, zera...! Ez det il nai.

PELIZIANO.—Gauzak okerrenera jota esan nai det. Ez nik txarrik eta gutxiago ere opa dizudalakoan.

SEGUROLA.—Uste nuke.

- PELIZIANO.—Aseguru kontuan ez dago norbera beinere seguruegi.
- SEGUROLA.—Ala da, bai; egia diozu.
- PELIZIANO.—Beste gauza bat. Lagun urkoari egin dezaiozuen gaitz eta kaltea aseguratu bearra dago. Eta goi xamarretik gañera. Zen bat jarriko degu?
- SEGUROLA.—Ez dakit, bada... Berrogei milla duro edo...
- PELIZIANO.—Ez da aski, gizona. Ezer ez da ori. Ez dezu «kubritzen».
- SEGUROLA.—Zer, bada? Amaika ba dezu munduan orrenbeste balio ez duanik.
- PELIZIANO.—Bai, baiñan gizonik arlotena ere bidean jo ta zapaltzen badezu, etxekoentzat aberatsak aña balio ditu. Ta aundikiren bat baldin bada, Rotschild, March edo Patrizio Etxeberria...
- SEGUROLA.—Orrelakoak ez dabiltza oñez, gizona!
- PELIZIANO.—Dana dala, gertatu ditekena da. Ta nola jarriko dituzu eun milla duro baño gutxiago?
- SEGUROLA.—(*Etsita.*) Bueno, bueno. Jarri itzazu eun milla duro.
- PELIZIANO.—(*Paperean idatziaz.*) Dirua aitatzen degun ezkerro, lapurreta ere ez da urruti ibilli oi... Ta aseguratu bearra dago.
- SEGUROLA.—Ori geitxo ere ba dezu.
- PELIZIANO.—Ez jauna, ez! Guzia arriskua da: lapurreta, autoaren aberi, ezbear, besteri egindako kalteen erantzun bearra. Au da letraduak dioguna: erresponsabilidade zibilla... (*Zalapartan mintzatuz.*)
- SEGUROLA.—Ez da gauza ixilla... Ezin ezetz esan! Jarri zazu, jarri bear dan guzia!
- PELIZIANO.—Bai, orrela seguru zaudeke! (*Paperean idatziaz.*)
- SEGUROLA.—Uste nuke!
- PELIZIANO.—Ez, bada: zerbait aztu zaigu. Sua, autoarena, lapurreta, lagun urkoarenganako kaltea... uraren arriskua palta degu.
- SEGUROLA.—Urarena... Bostgarren bizitza ontara ez ote zait udalderik elduko!
- PELIZIANO.—Bai baiñan, ura etorri diteke goitik ala betik... Norbaitek kañuak irikita utzi dituala ta etxea urez betetzen zaizu; edo auzora dijoa guzia ondatuaz, gañezka... Norbait ito dezake.
- SEGUROLA.—(*Ikaraturik.*) Ez det bada istillurik nai. Jarri zazu, jarri!
- PELIZIANO.—(*Paperean idatziaz.*) Guzia ondo pentsatu bearra dago. (*Atseden artu ondoren.*) Begira, Segurola jauna, gaurko egunean zentzudun jende dana gaxotasun ta gaitzen kontra asegurutzen da.
- SEGUROLA.—Ni ez, bada! Osasun ona baitet.
- PELIZIANO.—Orregatik, bada. Osasuna galtzea okerrago litzake. Arriskuan zaude.

SEGUROLA.—Aseguratua egon ala ez, alperrik izango da, gaxotasuna baldin badator.

PELIZIANO.—Ez, jauna, ez! Orduan zurekiko esango dezu: gaitz erdi, aseguratua baitnago! Mediku ta botika gastu guziak ordaindurik daude, konpañiaren bizkar...

SEGUROLA.—Gaitz guziak, ordea, ez dituzute aseguratuko?

PELIZIANO.—Bai, jauna, bai! Ta klinika ta operazioak gañera! Segurua gauza aundia dezu Segurola jauna.

SEGUROLA.—Ori sortu zuana ez zan makala, ez!

PELIZIANO.—(*Berekiko.*) Arri eskerrak bizi naiz, illero txanpon eder-
rrak jasorik. (*Segurola jaunari.*) Ederki, adiskide maitea! (*Orman
dagon kuadro bati begiratuaz.*) Ikusten danez, kuadro ori zeo-
rrek egiña dezu.

SEGUROLA.—Nerea da, bai. Zalea naiz.

PELIZIANO.—Ez nekien ain pintatzaille dotorea ziñanik.

SEGUROLA.—Apizioz tarteka-marteka aritzen naiz.

PELIZIANO.—Ta nola! Ertilari bikaña zaitugu. (*Bertagotik begira-
tuaz.*) Ez nuen uste. Kuadro ederra dezu ori.

SEGUROLA.—Isillik zaude! Ez da orrenbesteraño. Utsa!

PELIZIANO.—Bai, gizona! Saldu dezakezu diru asko eskaturik...

SEGUROLA.—Ori ez! Ez diru asko ta ez gutxin. Ez daukat salgai.

PELIZIANO.—Nai ez badezu, besterik da. Baiñan bestela? Kuadrotan zerbait ba dakit eta or zure esku ona artetsu agertzen dezuna ere bai.

SEGUROLA.—Ni zurikatzen ari al zera?

PELIZIANO.—Ez, jauna, ez. Zu, ez; zure esku ona. (*Eskutik arturik.*)
Au dezu eskua, au! Kuadro ori pintatu duanak ez al du merezi
aseguratua izatea?

SEGUROLA.—Zertarako? Gizonaren aterakaia!

PELIZIANO.—Ez atera ta ez sartu. Eskua galduko bazenu, ebakiaz edo zaurituaz, automobillean, etxean edo beste nunnai...

SEGUROLA.—Beste eskua, ezkerrekoa, geldituko litzaidake...

PELIZIANO.—Biak aseguratzea onena.

SEGUROLA.—Zu ba-*ezpada* ariko zera? Ez da ala?

PELIZIANO.—Ez bat «*ezpada*», baizik «*bi ezpada*». Esku biak! Eta (*Sutuaz.*) Eskuak ezik anak ere bai, ibiltzeko bearrezkoak bait-
dira ta gutxiago ez izateagatik aseguratuta itzazu lenbaitlen. Biar
agian beranduo izango litzake.

SEGUROLA.—(*Menperatuta.*) Zuri ez dago czetzik esaterik eta jarri
itzazu anak, oñak eta azkazalak ere bai, nai badezu...

PELIZIANO.—Ez, jauna, ez. Kompañia, gauza serioa dezu. Azkazal'k
eta illerik ez, baiñan burua bai. Zure buruaren bizia seguruan sar-
tzen da. Iltzen baldin bazera...

SEGUROLA.—«Requiescat in pace...» Ez nazazula iltzeko konturik aitatu!

PELIZIANO.—Ezta itz erdi bat ere geiago! Amaitu degu. Bakarrik, etxearen seguruko poliza-agiri zarra erakustea eskatu bear dizut.

SEGUROLA.—Zer bada?

PELIZIANO.—Zure onerako. Gauzen balioa asko aunditu dala ba dakizu eta oraingo prezioen neurrian jarri bearra dago.

SEGUROLA.—Ba nengon, ba, ez ote zan beste maratilarik!

PELIZIANO.—Etxean dituzun tresna, mueble, kutxa zarrak, balio aundikoak dituzu.

SEGUROLA.—Nere amonarenak izan ziran...

PELIZIANO.—Zure etxea museo bat da, arte ta pintura zaletasun aundia dezu.

SEGUROLA.—Ori, bai. Artea da nere eroaldi bakarra... Or txautzen ditut nere txanponak. (*Txoko batetik atereaz.*) Ementxe det kua dro erosi berri bat. Egingo nizuke ezetz ezagutu norena dan.

PELIZIANO.—(*Biok kuadroa aztertuaz.*) Norena?... Zeñena? A! Ederra da. Kolorez, itxuraz, egitez... italianoa dirudi.

SEGUROLA.—Ez, bada. Goya'ren eskolakoa.

PELIZIANO.—A! Eskola ona da ori! Balio aundikoa. (*Kuadroa artuaz.*) Eta orrelako pitxia etxean izan ta aseguratatu ez! Polizan sartu bearra dago ta bere balioa emanez gañera.

SEGUROLA.—Nik merke erosi det, baiñan ez nuke salduko, ezta...

PELIZIANO.—Eun milla, berreun milla? Irureun milla peseta?

SEGUROLA.—Ortxe nunbait.

PELIZIANO.—Ba, irureun milla peseta jarri. Aseguru txikia egin ez kero, galdu ezkeror ordaiña ere txikia izango da.

SEGUROLA.—Aitortzen dizut: kuadro ori oso aintzakotzat daukat eta ez nuke lasa lo egingo ondo aseguratatu arte.

PELIZIANO.—Zaude, bada, kezkarik gabe. (*Idatziaz.*) Irureun milla pesetan jarriko ditut... Ederki, ederki... Onela egitan lasa lo egingo dezu, amets gaiztorik gabe, naiz tximista, kaskabarra, aizebolara, lurrikara gaez nabaitzen dituzula, arrisku oriek guzitatik aseguruak estaliko zaitu, Segurola jauna. Zaude seguru!

SEGUROLA.—(*Txunditurik ia alki-gañera erortzen dala.*) Bai ote? Ezin bizi diteke orrenbeste arrisku artean. Zoaz emendik lenbaitlen!

PELIZIANO.—Bai jauna, zaude lasai. Ba noa poliza-agiria garbi ipintzera ta orrela, zer nai gertatuta ere, lo lasai egin zenezake zere buruari esanaz: «Aseguratua nago!»

SEGUROLA.—Bai ote? Ai ene! (*Antsika.*) Ondo Segurola nauk. (*Zapia erortzen da.*)

SEGUROLA, ILLUNBE ta TOMAX

(*Agertoki bera. Illabete geroago. Lenengo atalean zintzilik zegon kuadroa txoko batean bazterturik dago. SEGUROLA agertzen da lan-maiaren atzean eserita. Aurrez-aurre beste alki bitan ILLUNBE jauna ta TOMAX eskribientea.*)

ILLUNBE.—(*Betaurreko beltzez paper bat irakurriaz ta zorrotz Segurola'ri galdegiñez.*) Guk jakin bear deguna ziur da, sua nola gertatu zan.

SEGUROLA.—Ba, Inspektore jauna, gauzarik errezena. Sua berez sortu zan.

TOMAX.—Beti ortan gera...

ILLUNBE.—Entzun zazu! (*Alkitik jeikiaz aiengana joana da.*) Nere emaztea ta biok Donostia'n giñan bezperatik «Mendi-etxetik» etorriak. An ez zan gelditu neskame zar bat besterik...

TOMAX.—Etxe utsa.

ILLUNBE.—Zu isilik zaude, ta paperean idatzi zazu esaten ari zaizuna.

SEGUROLA.—Bazkalondoan telefonoz otsegin zidan, esanez etxean sua zala ta lenbaitlen joateko. Bereala abiatu giñan, baiñan iritxi orduko su ta gar zegon guzia ta ezin ezer egin izan zan itzaltzeko.

ILLUNBE.—Jarri zazu zeatz, ori guzia. Erre zala ta... Zer geiago?

SEGUROLA.—Erre ta kiskali, goitik beraño. Ta berez itzali zanean konpañia'ri gertatu zanaren gaztigua eman geniola...

ILLUNBE.—Ori da errezena.

SEGUROLA.—Erreza edo gaitza, ez genduen besterik egin aal izan. Eta eskerrak ondo aseguratua geneukala, bestela...

ILLUNBE.—(*Zirilari.*) Ondo aseguratua, e?

SEGUROLA.—Ustez beintzat! Peliziano zuen ordezkariak egin zizkigun paperak eta... Gizontxo ori nor dan ba dakizu.

ILLUNBE.—(*Eser-lekutik altxa ta zorrotz mintzatuz.*) Nik ikusten dedana eun etxe erretatik larogeita amar ondoegi aseguruak dau dela. Nola diteke ori?

SEGUROLA.—Orain jendea ernai dago-ta.

ILLUNBE.—Oso ernai, oso goitik. Bai. (*Paperak irakurriaz.*) Zuk ere etxe koskor ura 500.000 pesetan aseguratua zenduen.

SEGUROLA.—Bai, jauna: ala da.

TOMAX.—Bosteun milla? Ez da txori-kaka... Barkatu. Ziriña!

ILLUNBE.—Isilik zaude ta lan egin zazu.

SEGUROLA.—Zuen ordezkariak jarri-arazi zidana: etxearen balioa.

ILLUNBE.—Ta guzia erre ta kiskali. Erdia balitz edo laurdena, or nunbait.

SEGUROLA.—Zer laurden ta laurden ondo! (*Asarre.*)

TOMAX.—Zer «ocho cuarto»!

ILLUNBE.—Baiñan 500.000 milla peseta!

TOMAX.—Txori-kaka!

ILLUNBE.—Isilik zaude edo esan zazu ziriña!

SEGUROLA.—Ori da zuen konpañiak emandako balioa antziñako etxea zalako.

ILLUNBE.—Ori zu losintxatzeagatik esango zizuten.

TOMAX.—Jakiña! Zurikatzeagatik.

SEGUROLA.—Ez, jauna, ez: mueble ta puska zar balioso asko nitulako.

ILLUNBE.—Ori garbi jarri bear degu. Beraz, mueble ta puskak...

TOMAX.—Onek amets egin du.

SEGUROLA.—Amets, ez; nik aseguratuta egin nituen.

ILLUNBE.—Ortan dago, bada, okerra.

SEGUROLA.—(*Txunditurik.*) E? Erotu egin al zerate?

ILLUNBE.—Ez, jauna. Nik diot obe izango zenukela aseguratuta ez bazenitu. (*Zorrotz, Segurola salatu nairik bezela.*) Orain illabete beste sua izan zendun, emen, Donostia'ko etxe ontan bertan.

SEGUROLA.—Utsa, ordea. Su txiki bat, tximinian.

ILLUNBE.—Bai ta errua norena zan jakin gabe, aztertzeke, pakeagatik, zuk eskatutako guzia ordaindu zitzaizun. Ez da ala?

SEGUROLA.—Milla peseta!

ILLUNBE.—Bada, oker egin genduen...

TOMAX.—Ain oker ezik. Oker izugarria!

ILLUNBE.—Ixo! (*Zakar.*) Ura dala-ta, Segurola jaunari apetitua iriki zaio ta ortzak zorroztu.

SEGUROLA.—Nola? Neri ortzak zorroztu? Zer esan nai dezu, gizona?

ILLUNBE.—Oraintxe entzutera zoazena: alegia, susmo txarrekoa dala illabete barruan bi su errezkadan izatea.

SEGUROLA.—Uste gabe gertatzen diranak. Zer du, bada, orrek arri-garri?

ILLUNBE.—Zeorri otz-otz adieraztera etortzea. Zera... Ez da sinisgarri.

SEGUROLA.—Nor etortzea nai zendun, bada? Neri sinistu ez?

ILLUNBE.—Batek ba al daki? Etxe zaar bat 500.000 pesetan aseguratua? Uuum!

TOMAX.—Txori-kaka da!

SEGUROLA.—Ziriña!

ILLUNBE.—Bat da aseguratzea, ta bestea ondo aseguratzea. Ori ikusi bearra dago poliza ta gañerako paperak aztertuaz. Bestela, toki onera joango litzake gure konpañia, gizartea ta... ondasuna!

SEGUROLA.—(*Asarre jekiaz.*) Zer arraio! Illea artu nai al didazu!

ILLUNBE.—Ez asarretu, ez! Guk ezagutu ta aztertu bear deguna da sua nundik eta nola sortu zan.

- SEGUROLA.—Arkitetoak esan zuanez, eletrika txinparta batetik.
- TOMAX.—Beti eletrika ariak du errua.
- ILLUNBE.—Bear bezela jarria ez zego-lako. Polizako kondizioetan garbi azaldua dago. Irakurri al dituzu? (*Seguro-la'ri.*)
- SEGUROLA.—Nik, zerbait bai. Ez guz-ia noski, luzeak bait-dira.
- ILLUNBE.—Beraz, zure izenpean pirma jarri dezu irakurri gabe.
- SEGUROLA.—Aundienak irakurri nitun, baiñan letra txikiak nor-ki be-giratu? Ikusten al dira, bada?
- ILLUNBE.—Aitzaki txarra dezu ori!
- TOMAX.—Ain txarra ezik. Betaurrekoak jarri!
- ILLUNBE.—(*Poliza-agiria zabalduaz.*) Emen dagon guz-ia irakurgarri dezu.
- SEGUROLA.—Letra txiki-egiak ditu neretzako. Ea zuk asmatzen dezun.
- ILLUNBE.—Nere ikusmena ere ez da indartsua, baiñan alaz guz-iz ere irakurriko dizut. (*Betaurreko beltzak kendu ta beste batzuek ipiñi bitza.*) Begira! (*Irakurtzen asiaz.*) «La Compañía»... (*Nekez.*) «La Compañía... garantía...» Benetan letra txikiak dituzu, bai, baiñan adierazten du konpañiak garantía ematen duala, ta...
- SEGUROLA.—Nai litzake garantía ematea. Ta zer geiago?
- ILLUNBE.—Zaude! (*Berekiko irakurriaz.*) ...nuuuuuuu... (*Soñua atee-reaz, Tomax'i agiria ematen dio.*) Zu, Tomax, gazteagoa zaitugu ta ea errezago irakurtzen dezun. Ea emen!
- TOMAX.—(*Papera artu ta nekez irakurriaz.*) La Compañía...a no... da garan...tía... Okulistarengana joan bearko degu guziok.
- ILLUNBE.—Aditzen? Konpañiak ez duala garantirik ematen. Nik esaten nizuna.
- SEGUROLA.—E! (*Papera Tomax'en eskutik kendu ta boteaz.*) Ez det geiago jakin nai. (*Zakar.*) Zertarako da konpañia orduan?
- ILLUNBE.—Etxeak sutatik gordetzeko; ta bateon bat erre dedinean ordaiña emateko garbitasuna egin ondoren.
- SEGUROLA.—Ta auts biurtu diran nere mueble, puska, kuadro ta erre zaidan etxea?
- ILLUNBE.—Lurra ta paretak antxe gelditu zaizkitzu beintzat... Ta gañerakoengatik 500.000 peseta eskatzea ere...
- SEGUROLA.—Ori ta geiago balio bait-zuen...
- TOMAX.—Nundik? Etxe zaar bat ta puskak pipiak joak.
- SEGUROLA.—Zuk ez al dakizu, artean, gauza zaarrek dutena geien balio?
- TOMAX.—Bai, su artzeko!
- ILLUNBE.—Gauza zarrei konpañiak balio erdia ematen die. Ta, gañera, ez ziran noski guziak erreko.
- SEGUROLA.—Esan dizut bi bizitzetan nituen gauza guziak. Erre edo alperrik galdu. Beeko eskaratzean zegon kuadro bakarra gelditu

zait. (*Erakutsiaz.*) Ta au Joxepa gure neskame zaarrak doi-doi atera zualako.

ILLUNBE.—(*Nardaz kuadroari begiratuaz.*) Zerbait da, kuadro bat...

TOMAX.—A zer nolako pitxia!

ILLUNBE.—Zaude isilik. Gauzak diran bezela. Erre diranak konta aurretik, erre gabe gelditu diranak ikusi bear ditugu.

SEGUROLA.—Zer, bada?

ILLUNBE.—Ba... Bear bezela aseguratua dauden ikusi ditzagun. Zer da kuadro au? Firma onekoa al dezu?

SEGUROLA.—(*Ustegabeen irriparra agertzen zaiola.*) Zuk ikusi: GOYA!

ILLUNBE.—(*Kuadroari begiratzuz, ao ta begiak zabaldurik.*) E! Ederra kuadroa!

TOMAX.—Goya! Txori-kaka da!

ILLUNBE.—Zuk ez dakizu aitutzen ziriña besterik? Zaude isilik ta paperean jarri zazu. (*Segurola'ri.*) Zenbatean zegon aseguraturik?

SEGUROLA.—Ez dakit bada... 600.000 peseta edo...

ILLUNBE.—Ta nork eman zion balio ori?

SEGUROLA.—Peli, zuen aseguratzailleak.

ILLUNBE.—Kaiku arrek! Ta ez al daki Goya'ren edozein kuadrotxok gutxienez milloi bat balio duala?

SEGUROLA.—Milloi bat peseta? (*Pozik.*) Orrenbeste?

ILLUNBE.—Bai, jauna; ta urrena aseguratzean kontuan artu

SEGUROLA.—Ta orain zer? Beste nere mueble, puska ta gañerakoak zenbat ordaindu bear dizkidate?

ILLUNBE.—Legeak agintzen duan eran zuzen erabakiko degu. Gauza garbia da. Zure kalteak 500.000 pesetakoak irizten dituzu.

SEGUROLA.—Bai jauna, gutxienez bosteun milla peseta.

ILLUNBE.—Askotxo ote dan nago, baiñan tira! Jo zagus 500.000 peseta dirala.

TOMAX.—Eskuzabal gerana aitortuko dezu, noski.

SEGUROLA.—Lenago ez zenuten ori eskeintzen.

ILLUNBE.—Ontzat artzen aldezu orain?

SEGUROLA.—Orrela konpondu giñezke.

ILLUNBE.—Paperean garbi jarriko degu: Asi zaite Tomax: «La Compañía y el asegurado se ponen de acuerdo en evaluar el siniestro en la cantidad de 500.000 pesetas...» (*Segurola'ri.*) Konporme al zaude? (*Tomax'i.*) «Y estipulan que el cuadro de Goya indemne está valorado en 600.000 pesetas.»

SEGUROLA.—Ortan bai. Ez naiz egongo, bada!

ILLUNBE.—Jarrai bada, Tomax. «En prueba de ello firma la presente, etc., etc.» (*Segurola'ri.*) Beraz, orain ez daukagu pirtatzea besterik.

- SEGUROLA.—Pozik gañera! Baita bi eskuekin ere!
- ILLUNBE.—(*Seguroła'ri.*) Irakurri zazu, irakurri, aurretik. Or ez dago letra txikirik.
- TOMAX.—Numeroak batik bat aundiak dituzu, uts askorekin.
- SEGUROLA.—(*Irakurri ondoren pirmatuaz.*) Ederki!
- ILLUNBE.—Bada gure lana amaitu degu. (*Illunbe ta Tomax jeki, puskak jaso ta joateko gertatzen dira.*)
- SEGUROLA.—Ta? 500.000 peseta oriek noiz ordainduko dizkit züen konpakiak?
- ILLUNBE.—Ordaindu? (*Abiatuaz ateruntz*) Ez du ezer ordaindu bearrik.
- SEGUROLA.—E! (*Txunditurik.*) Ezer ordaindu ez! Nola? Nola?
- ILLUNBE.—Gauza adi-erreza! Ez al zera pirmatu dezunaz jabetu?
- SEGUROLA.—Jabetu?... Ez, gabetu bear bada, zera...
- TOMAX.—Garbi asko dago bada. Suak zure etxe errean ta mueble ta pusketan egin kalteak 500.000 pesetan jo ditugu. Baiñan osorik gelditu zaizun GOYA'ren kuadro eder-ederrak 600.000 peseta balio omen ditu. Polizan jarria ez zegon kuadroa. Au dala-ta konpañiaren alde gelditzen dira eun milla peseta.
- SEGUROLA.—Nola diteke, ordea? Ori lapurreria da.
- ILLUNBE.—Ori da segurua gaizki egitea, egia estaliaz. Litxarrerria egin izan nai diguzu, balio baiño gutxiago aseguratutik.
- SEGUROLA.—(*Suturik asarre.*) Gezurra! Zuena da paltsokeria!
- TOMAX.—Ta oraindik bereak aundiagoak eta dirua eskatzeko kope-ta izan!
- SEGUROLA.—Jakiña! Eta eskatuko det berriz ere! Zertako bestela aseguru?
- ILLUNBE.—Bada konpañiak ez dizu ezer ordainduko. Guzia 500.000 pesetan aseguru ta gelditu dan kuadro bakarrak 600.000 milla balio dizkitzu. Orrek adierazten du oraindik eun milla peseta zor dituzuna. Ez dezula ezer jasoko.
- SEGUROLA.—E? (*Naigabea egiten zaiola.*) Burua galduko det.
- ILLUNBE.—Goazen, bada. Kontuak egiñik daude.
- TOMAX.—Urren arte! (*Karteran paper guziak sarturik.*) Ongi izan!
- SEGUROLA.—(*Itz-totelka.*) Ongiii...! Ai! Nere... ba... rrua... dago... su... ta... gar...

(*Besteak doazen bitartean, Seguroła, balantzaka pausu batzuek egin ondoren, alki gañera erortzen da.*)

A M A I A